

MEDIARECHT

AAK20116620

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Op het gebied van de media moet het kabinet-Rutte rekening houden met het regeerakkoord van VVD en CDA, alsmede met het gedoogakkoord van VVD, CDA en PVV (*KwartaalSignaal* 117, p. 6563). In een brief van 3 december 2010 heeft de minister van OCW, mw. Van Bijsterveldt, de Tweede Kamer geïnformeerd over de invulling van het beleid. De rijksbijdrage aan de publieke omroep zal vanaf 2013 stapsgewijs worden verlaagd. In samenhang daarmee zal het kabinet fusies binnen de publieke omroep stimuleren en zo nodig afdwingen (*Kamerstukken II*, 2010/11, 32500 VIII, nr. 80).

De brief werd besproken in een wetgevingsoverleg van de Tweede Kamer op 13 december 2010, waarbij een aantal moties is ingediend. Enkele daarvan zijn aangenomen, omdat het CDA met de oppositie meestemde. Principieel de belangrijkste is een motie-Van Dam (PvdA), die de regering verzoekt 'uit te gaan van een publieke omroep die met een breed aanbod het bereiken van een breed publiek nastreeft'. Bedoeling van de motie is, zo lichtte de indiener toe, te voorkomen dat de VVD-agenda gaat domineren. De VVD is namelijk voorstander van een smalle publieke omroep die zich concentreert op programma's die niet door commerciële bedrijven worden aangeboden (*Kamerstukken II*, 2010/11, 32500 VIII, nr. 99 en 132; *Handelingen II*, 2010/11, 16 december 2010).

De Tijdelijke Wet Mediaconcentraties is per 1 januari 2011 buiten werking getreden. Dat is een jaar eerder dan het vorige kabinet had gewild (*Katern* 114, p. 6403). Het nieuwe kabinet vond de tijdelijke wet, die een aanvulling vormde op de Mededingingswet, overbodig en schadelijk voor de innovatie. De vervroeging van het tijdstip is vastgelegd in een koninklijk besluit van 16 december 2010 (*Staatsblad* 2010, 835).

Bij koninklijk besluit van 14 oktober 2010 is het Mediabesluit gewijzigd. De voornaamste betekenis van de wijziging is dat nadere criteria zijn vastgelegd voor de vijfjaarlijkse evaluatie van de landelijke publieke media-instellingen (*Staatsblad* 2010, 742).

Een ijverige student die het woord 'Mediawet' als zoekterm in een databank invoert, moet er overigens op bedacht zijn dat sinds 10 oktober 2010 een afzonderlijke Mediawet geldt voor de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Op 1 oktober 2010 is de tekst daarvan in het *Staatsblad* gepubliceerd. De inhoud komt overeen met de vroegere Antilliaanse Televisie-landsverordening, maar de wet zal geen lange levensduur gegund zijn. In november 2010 nam Tweede Kamer een wets-

voorstel aan, waarin diverse wijzigingen van BES-wetten zijn opgenomen. Daaronder ook een geheel herziene Mediawet BES. Het was de bedoeling dat de nieuwe wet op 1 januari 2011 in werking zou treden, maar de Eerste Kamer liet zich niet opjagen (*Staatsblad* 2010, 581; *Kamerstukken I*, 2010/11, 32419 B).

Rechtspraak

De belangrijkste jurisprudentie uit het najaar van 2010 heeft betrekking op de relatie tussen de Mediawet en het Europese Unierecht. Het Gerecht van de Europese Unie verwierp een beroep dat was ingesteld door het Koninkrijk der Nederlanden en de NOS tegen een beschikking van de Europese Commissie van 22 juni 2006, inhoudende dat de NOS 76 miljoen euro, vermeerderd met rente, zou moeten terugbetalen aan de staat (*Katern* 100, p. 5598). Het Gerecht deelt het oordeel van de Commissie dat de 'ad hoc betalingen' aan de NOS moeten worden aangemerkt als staatssteun, dat het geen bestaande steun betreft en dat sprake is van overcompensatie (Gerecht EU 16 december 2010, gevoegde zaken T-231/06 en T-237/06, *Nederland en NOS vs Commissie*, <http://curia.europa.eu>).

Nationale rechters moesten oordelen over het verzorgen van themakanalen (vooral via internet) door de publieke omroep. Onder het regiem van de oude Mediawet en het oude Mediabesluit, beide geldend tot 1 januari 2009, werden themakanalen behandeld als een 'neventaak'. Zij waren alleen toegestaan na goedkeuring van de minister van OCW en in bepaalde gevallen na goedkeuring van het Commissariaat voor de Media. In de huidige Mediawet is het begrip 'neventaak' vervallen, maar de minister van OCW heeft nog steeds een vetorecht. Themakanalen moeten volgens artikel 2.20 van de Mediawet namelijk worden vermeld in het concessiebeleidsplan van de Nederlandse Publieke Omroep en op grond van artikel 2.21 behoeft dit onderdeel de instemming van de minister van OCW. In deze kroniek is al vaker beschreven dat commerciële uitgeverij niets moeten hebben van publieke themakanalen, omdat zij deze beschouwen als oneerlijke concurrentie.

In hoeverre moet de minister van OCW een 'ex ante markttoets' uitvoeren alvorens in te stemmen met een themakanaal? In een procedure over een goedkeuringsbesluit van het Commissariaat voor de Media uit 2007 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 13 oktober 2010 geoordeeld dat het Commissariaat een ex ante toets ten onrechte achterwege had gelaten. De Afdeling verwijst naar het beginsel van gemeenschapstrouw, zoals neergelegd in artikel 10 (oud) van het EG-verdrag. Van belang acht de Afdeling dat de Nederlandse regering tegenover de Europese Commissie heeft toegezegd een ex ante toets bij wet te zullen voor schrijven, waarna de Commissie op 26 januari 2010 een

procedure tegen Nederland heeft stopgezet (*Katern* 116, p. 6512).

De uitspraak van de Afdeling was een belangrijke vingerwijzing voor de rechtbank Amsterdam, die op 24 december 2010 moest oordelen over een instemming op grond van artikel 2.21 van de huidige Mediawet. De rechtbank concludeert dat het louter doorlopen van een uniforme voorbereidingsprocedure volgens de Awb nog geen ex ante markttoets oplevert. Het besluit van de minister om de desbetreffende themakanalen toe te staan is vernietigd. Wel heeft de rechtbank op grond van artikel 8:72, lid 5, van de Awb de publieke omroep in staat gesteld de activiteiten voorlopig voort te zetten (ABRvS 13 oktober 2010, LJN: BO0270; Rb Amsterdam 24 december 2010, LJN: BO8591).

Het Gerechtshof in Amsterdam moest beslissen of een gemeente bij de verkoop van het gemeentelijke kabelnet mocht bedingen dat de nieuwe eigenaar aan consumenten geen hogere tarieven in rekening zal brengen dan een bepaald maximum. Omdat het Gerechtshof niet uitgesloten acht dat een dergelijk beding in strijd is met het EU-recht, heeft het besloten prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie (Gerechtshof Amsterdam 19 oktober 2010, LJN: BO1050).

Literatuur

- Peter R. Rodrigues en Jaap van Donselaar (red.), *Monitor racisme & extremisme: negende rapportage*, Amsterdam: Anne Frank Stichting; Leiden: Universiteit Leiden, 2010, ISBN: 9789085550044 (252 p); integraal gepubliceerd op www.monitorracisme.nl;
- Wouter Hins, 'Computercriminaliteit en historisch besef', *Mediaforum* 2010-10, p. 309;
- Gerard Schuijt, 'Nederland wederom in strijd met artikel 10 EVRM: hoe verder na "Sanoma"?'', *Mediaforum* 2010-11/12, p. 346-350;
- Joran Spauwen, 'Verslag VMC-studiemiddag Journalistieke bronbescherming', *Mediaforum* 2010-11/12, p. 351-354;
- Ot van Daalen, 'De wereld na WikiLeaks' "Cablegate"', *Mediaforum* 2011-1, p. 1;
- Wolfgang Sakulin, 'Merkenrecht en de vrijheid van meningsuiting', *Mediaforum* 2011-1, p. 2-14;
- Huub Evers, 'Media worstelen met privacybescherming', *Ars Aequi* 2011-1, p. 6-7 (☞ AA20110006);
- Eric Daalder, 'In afwachting van een regeringsstandpunt over Tromsø', *NJB* 2011, 5, afl. 1, p. 10-11;
- Ybo Buruma, 'Wikileaks: wat leert het ons echt?', *NJB* 2011, 26, afl. 2, p. 57.